

Slimo jaundzimušo dinamiskās novērošanas programma (Follow up)

Amanda Smildzere

Neonatologu biedrība

- Par priekšlaikus dzimušu uzskata bērnu, kurš dzimis līdz pilnām 37 grūtniecības nedēļām vai 259 gestācijas dienām.
- Pēc PVO datiem 184 valstīs priekšlaikus dzimst no 5-18% bērnu

- Latvijā priekšlaikus 2014. gadā ir piedzimuši 6,5% bērnu;
- Uzlabojoties zināšanām un pieredzei, kā arī medicīniskajām tehnoloģijām, arī Latvijā ir iespējams aprūpēt, ārstēt un izaudzināt arvien mazāka svara un gestācijas vecuma bērniņus no 23.gestācijas nedēļas

- Jo agrāk bērns ir atsteidzies, jo ilgāks laiks ir jāpavada JITN, lielāki līdzekļi ir jāiegulda bērna agrīno veselības problēmu likvidēšanā un stāvokļa stabilizēšanā pirms izrakstīšanās mājās;
- vidējais ārstēšanas ilgums atkarībā no gest. vecuma no 23.-27.gest.nedēļas bērniem ir vidēji 90 dienas;
- Šo bērnu ārstēšanas faktiskās izmaksas ir vidēji 45.000 Eur (ASV 250.000 USD vienam bērnam)

- Veselības problēmas, kas raksturīgas šiem bērniem pirmajās dzīves nedēļās vai mēnešos, pēc stāvokļa stabilizācijas var transformēties citās formās, kas turpinās arī pēc izrakstīšanās no stacionāra un rada nepieciešamību pēc ilgstošas regulāras speciālistu novērošanas un aprūpes

Kāpēc svarīgi ir kvalitatīvi sekot šo bērnu attīstībai?

- Lai mazinātu zīdaiņu mirstību
- Lai uzlabotu dzīves kvalitāti, palīdzētu integrēties sabiedrībā
- Radītu ģimenēm drošības sajūtu, psiholoģisku atbalstu
- Iegūtu kvalitatīvu informāciju par priekšlaikus dzimušo bērnu veselības stāvokli Latvijā
- Lai veiktu datu analīzi un salīdzinātu darba rezultātu ar citām attīstītajām valstīm
- Izvērtētu agrīnā dzīves perioda ārstēšanas kvalitāti
- Lielākā daļa no šiem bērniem būs nodokļu maksātāji nākotnē!

Slimo jaundzimušo dinamiskās novērošanas programma

- Visās attīstītajās valstīs - ASV, Eiropā, t.sk. Igaunijā, Lietuvā šī programma ir izveidota
- Programmai visās valstīs ir līdzīgi iekļaušanas kritēriji
- Vienoti regulārās novērošanas kritēriji

Slimo jaundzimušo dinamiskās novērošanas programma

Iekļaušanas kritēriji:

- Svārs piedzimstot $\leq 1,5\text{kg}$
- Gestācijas vecums piedzimstot ≤ 32 . gestācijas nedēļām
- Respiratora distresa sindroms
- Asfiksija dzemdībās
- Mākslīgā plaušu ventilācija jaundzimušā periodā

Slimo jaundzimušo dinamiskās novērošanas programma

Apskates tiek veiktas

- 40.gestācijas nedēļā (korigētais vecums)
- 44 gestācijas nedēļās
- 3mēn.
- 6mēn.
- 9mēn.
- 12mēn.
- 18mēn.
- 24mēn.

Slimo jaundzimušo dinamiskās novērošanas programma

Ko vērtē:

- Attīstību
- Neiroloģisko statusu
- Augšanu/uzturu
- uzvedību

Kas notiek pēc izrakstīšanās no slimnīcas Latvijā?

- Latvijā līdz šim nav sistēmiskas dinamiskās novērošanas programmas
- Dinamiskās novērošanas apjoms atkarīgs no vecāku un mediķu individuālās sadarbības
- Dažādos centros atšķirīga pieeja un iespējas

- Kopš 2015. gada marta BKUS programmas vadītāja ir dr. I.Vārpa
- Tiek veikta regulāra priekšlaikus dzimušo, asfiksijā dzimušo un kardioloģisko pacientu apskate noteiktos vecumos (atbilstoši gestācijas laikam un patoloģijai)
- Neonatologs vērtē fizisko, psihomotoro attīstību, barošanu u.t.t., nozīmē vai koriģē ārstēšanu, vajadzības gadījumā nosūta pie speciālistiem

- Noteikā vecumā bērnus novērtē fizioterapeits, veic kustību terapiju, apmāca mammu un vajadzības gadījumā rekomendē rehabilitācijas kursu stacionārā vai ambulatori
- Bērnus ar īpašām diagnozēm (bronhopulmonāla displāzija, atvērts arteriālais vads, sirdskaites, neiroloģiskas saslimšanas) konsultē speciālisti pēc individuāla plāna.

- 2015.gada augustā BKUS tika organizēti ASV profesoru vadīti apmācības kursi

Lai uzlabotu darba kvalitāti

- Jāpārplāno neonatologa vizītes garums, apmaksas
- Ir jāapmāca speciālists, kas strādātu ar padziļinātu zīdaiņu attīstības novērtēšanu, izmantojot Bayley skalu
- Trūkst atsevišķi speciālisti – mikrologopēds, fizioterapeiti

Paldies par uzmanību!

